

# SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimbi nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vsa leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrate po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blizgovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34 — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

## Državnozbornske volitve.

### „Strogo zaupno“.

Klerikalci so razposlali najzanesljivejšim svojim duhovniškim zaupnikom posebno brošurico, ki obsega navodilo, kako naj se pri volitvah goljufa. Še vsi duhovniki niso dobili te brošure, ampak samo posebno trdni pristaši stranke. Pozor, volilci, in glejte duhovnikom dobro na prste!

\* \* \*

Iz Žužemberka, 7. novembra.

Tudi pri nas je sklical naš dobri g. Miha shod volilcev. Izbral je za zborovališče staro šolo tik cerkve, misleč, da nikdo ne bo mogel uiti, ker vsakdo mora grede iz cerkve tod mimo in takó jih vendar nekaj priklidem. Prav zadnji trenotek pred shodom je g. Žaubi, vulgo „ta velk kaplan“, naznanil in povabil moše na „katoliški shod“ po službi božji v nedeljo 4. novembra. Seveda je bilo to splošno oznanjeno zadnji trenotek, a zanesljivi klerikalni kmetje so bili že 14 dni preje obveščeni o tem od samega sklicatelja shoda. Česa se je gosp. Miha bal, da drugim ni preje povedal o tem shodu, kakor takrat, ko je prišel predsednik Vencajzovega tihotapskega društva, nam ni znano. Klerikalnim kmetom sta g. Miha in njegov adjutant „ta velk kaplan“ zatrjevala, da pride na shod tisti slavni advokat iz Ljubljane, iz katerega govori sam sv. Duh; ter ako ima kdo kaj ga vprašati, naj ne zamudi prilike. On bo vse zastonj povedal.

Podvizal sem se tudi jaz, ki me vendar klerikalci nič ne brigajo, da bi vendar videl gnečo na Mihatovem shodu. Kršanski nauk je g. Miha ta dan kaj hitro opravil. V to svrhu je začel pol ure preje ko po navadi, ter je tudi izpustil jeden očenaš „za nespokorne liberalce“.

A g. Miha se je vrezal, pa še močno se je vrezal. Ko pride pred staro šolo s svojim adjutantom in „ta malim kaplanom“, bi bil kmalu sedel na tla. Čujte — na shodu bilo je celih — 5 volilcev, reci pet volilcev. Neki kmet, videč, kako se g.

Miha od jeze peni, mu reče: „Gaspud, kaj pa nam imajo za povejdat, i no, kaj vendar?“ Gosp. Miha je molčal, kmet pa jo je brž odkuril in za njim ostali trije volilci. Tako je ostal samo še jeden volilec. Gosp. Miha videč, da ni prave zadel, je hitro zbežal v farovž, „ta mal kaplan“ se je skril za cerkveni zid, „ta velk kaplan“ je pa šel v šolo. Vsi so se poskrili radi sramote.

Na ta poraz pride cerkveni ključar oča Bobut s svojo veliko postavo, ter povpraša ostalega kmeta, kje so „gospodje“. Kmet ni imel časa, kajti že se je pokazal „ta mal kaplan“ izza zida, in poučil očeta Bobuta, naj malo počaka. Na to je prišel oče Polde, ki je pripeljal dva kmeta, oba mežnarja sosednih vasij. Jezno je mož pogledoval okrog sebe in vprašal, ali bolje rečeno, ozmerjal „ta malega kaplana“. „Kje so pa drugi? Mar bomo sami zborovali?“ V tem je pričapljil g. Miha izza svojega skrivališča in potolažil moža, rekoč: „Nikar se ne jezi, kaj li misliš, da bomo sami ostali!“ Naposled je prišel še oče „Bevo“, ki je prignal dva moža. Ta je bil bolj pohleven. Nič ni rekel, le za ušesi se je popraskal in globoko vzdihnil.

Sedaj se je gosp. Miha potolažil ter z zbrano devetorico volilcev odkorakal na zborovališče v staro šolo. V sobi je g. Miha odložil svojo trivoglato kapuco in začel s svojim govorom nekako takole:

Možje! Kaj ne, da ste prišli zato sem, da se kaj pogovorimo o bodočih volitvah. Preti nam nevarnost. . . . . Vem, da ste vsi dobri kristjani ter me vse ubogate, vem, da me bodete tudi to pot. Volili bodete, kar bom jaz povedal. Vsak mora voliti tako, kakor mu jaz povem in zapovem itd. itd.

Še mnogo je kvasil g. Miha, zlasti veliko o liberalcih, o katerih je trdil, da so najslabši ljudje na svetu. Grozil je s tem in onim, da nihče ne sme voliti kmeta Zupančiča, ampak da morajo vsi iti v boj za penzionista Povšeta in pa za slavnega advokata Šusteršiča.

Naposled je g. Miha zbrani devetorici obljubil, da skliče v kratkem večji shod, in

jih je že sedaj na ta shod povabil. No, kadar bo ta shod, Vam bomo že poročali, sicer pa so ti shodje za nas le „špas“, ker bomo volili Zupančiča in Jelenca, ne pa Šusteršiča in penzionista Povšeta.

\* \* \*

Iz gorenje doline, 8. novembra.

Malo slišite o nas, gospod urednik, in mi se zelo čudimo, da nas nekateri gospodje niso popolnoma pozabili. Prav za prav pa živimo večidel v pozabljenosti, le kadar nas „gospodje nucajo“, pridejo nas obiskat. Vedeti morate namreč, gospod urednik, da je pretečeno soboto, to je 3. t. m. strašil pri nas „Jur s pušo“.

Ne vemo, česa išče g. Pogačnik pri nas? Za tako naivnega ga mi dolinci nismo imeli, da pričakuje še sedaj naše glasove zase pri bodočih volitvah. In vendar je, prišedši iz Podkorena, odgovoril nekemu posestniku v Kranjskigori na vprašanje, če misli zopet kandidirati: „Poskusil bom“. A gospod jo je staknil. Posestnik, vrl mož mu je namreč odgovoril: „Le poskušajte, a pri nas opravili ne boste ničesar, ker držite preveč s farji“. To je bil hud poper in gospod Pogačnik je res začel tako kihati, da se je spozabil in rekel: „Se bom pa poboljšal“. Gospod urednik, kedaj se poboljša lisica?

G. Pogačnik, tudi če se poboljšate, z Vašim poslanstvom ne bo nič. Če ne bomo imeli svojega kandidata — potem lahko mogoče, ker od nas zavednih nobeden volit ne bode šel. Sicer ste se pa sami izrazili, da ne boste več kandidovali in nam so Vaše besede tako všeč, da Vas volili ne bomo; Če prav smo trdih glava in nas črnuhi po nekoč nazivajo „butce“, vendar imamo še toliko razuma, da vemo, kdo nam hoče dobro, kdo slabo. Volili bomo, kogar bomo hoteli, a prav gotovo ne Vas, g. Pogačnik, in če še desetkrat pridete v Kranjskogoro beračit za glasove — in tudi ne, če Šusteršič vso svojo črno gardo mobilizuje — tukaj niso za Vas tla. Damo Vam pa dober svet: prosite Šusteršičevega sv. duha, da Vam da vsaj toliko razsodnosti in uma, da

spoznate sami, da na Dunaju niste bili z ničesar drugega, kakor nekaternikom za štafažo, sebi pa v sramoto — storili pa niste za kmeta prav ničesar. In mi naj Vas volimo zopet poslance? Ne boš!

Dolinec.

\* \* \*

„Gospodarjeva“ agitacija za Žičkarja.

Iz Maribora, 7. novembra.

Mojster pa je v zavijanju in v zahrbtni, breznačajni in perfidni agitaciji mož „resnega svetovnega naziranja“, urednik „Slov. Gospodarja“ duhovnik Anton Korošec; in če bode tako napredoval, dobi gotovo 3. januarja diplomu, a ne na graški univerzi, za svojo „katoliško“ delovanje. Postal boe lektor, a ne bogoslovja, ker si bodo gospodje na teologični fakulteti dobro premislili, takega moža promovirati, pač pa doktor perfidne in neznačajne agitacije.

Evo Vam dokaze!

Zadnji „Gospodar“ je prinesel na posebnem listu 15 točk, katere naj bi naštevale „zasluge“ Žičkarjeve. Ko je Žičkar to bral, moral je pač vzdihniti: „Gott schütze mich vor meinen Freunden, der Feinde werde ich mich selbst erwehren!“

Gospoda okrog „Slov. Gosp.“, roko na srce! Ali zares smatrate predloge in interpelacije, katere še od Žičkarja sestavljene niso bile, temveč katere so drugi sestavili, ker Žičkar ni bil zmožen, za Žičkarjeve zaslugе?!

Gospoda, če še imate kaj politične sramote, na dan z odgovorom!

Žičkarjevo kandidaturo zagovarjate, ker je vaš in škofov poslušen hlapec. S falzificiranimi brzojavkami in dopisi ste ga napravili za deželnega poslanca, z zavratno, perfidno in breznačajno agitacijo se Vam je posrečilo poslati ga v državni zbor. Gospoda okrog „Slov. Gosp.“, odgovorite, če ni to resnica!

In s takimi sredstvi ga hočete sedaj tudi obdržati.

Na zaupnem shodu v Celju se je predlagalo, da se politična društva pome-nijo o kandidatu za peto kurijo. Toda vi

## LISTEK.

### Naši kiparji v razstavi.

Prve slovenske umetniške razstave se je udeležilo, kakor ste poročali, 15 slikarjev, 5 slikaric, 2 risarja, 1 arhitekt in 9 kiparjev, ki so skupno razstavili 192 umetnin. . . .

Razmerje med slikarji in kiparji, 20:9, je naravno in povsem umljivo! Proizvajanje slikarskih del je mnogo pripravnejše, jednostavnejše in cenejše, nego-li izdelovanje kiparskih proizvodov! Pola risalnega papirja, risarska mapa, kos kartona ali platna, potem svinčniki, nekoli pastelnih klinčkov, dvanajstbarvni mehurčkov in toliko čopičev, slikarska paleta in stojalce s pregibljivim stolcem in — slikar more prenašati svoj slikarski šotorček, pardon! „atelier“ črez hribe in doline ter izdelovati svoj umotvor takoj na lici mesta, a prima vista, en plein air, zvečer ga pa zanese s svojim premičnim atelierjem vred pod pazduho na dom.

Kipar pa potrebuje zavetno delalnico z dragocenim orodjem, mora delati za nameravani portret, kip, relief ali skupino študije za osnutek iz voska, pastelina ali gline; isti osnutek potem oblije z mav-

cem, da dobi takozvani „negativ“, da vlije vanj pozitivni „model“ ali vzorec, po katerem ga „punktira“ v dotično snov: les ali marmor, in iz tega naposled rezlja ali kleše končni svoj kipotvor. Dolgotrajno, trudapolno in z mnogimi stroški spojeno je torej proizvajanje kiparskih del od spočetja prvotne njihove ideje do vidnega zvršetka! Zato je kaj primeren izrek: da se kiparski umotvor v glini porodi, v mavcu umrè in v marmorju se zopet vzbudi v nesmrtno življenje!

Devetorica naših kiparjev, ki je imela svoje plastične proizvode na bivši prvi umetniški razstavi slovenski, bila je ondu zastopana z nabožnimi in profanimi deli. Kakor je samo ob sebi umevno pri naši umetniški mizeriji, ko jih ni veledušnih posvetnih mecenov in naročevalcev, poganjajo se naši kiparji večinoma za cerkvena dela ter proizvajajo le: razpela, matere božje, svetnike in svetnice ter angelje itd. Zato je bilo tudi v naši razstavi nerazmerno mnogo svetih podob, in sicer: 3 razpela, 3 madone in 1 nadangelj (sv. Mihael), katere so izdelali Ivan Cesar v Mozirji (št. 24 in 133), Josip Grošelj v Selcih na Gorenjskem (št. 96), Ivan Zajc na Dunaju (št. 30) in Jakob Žnider na Dunaju (št. 34 in 35).

Vse te nabožne podobe so izdelane

več ali manje po znanih šablonah, zlasti tiste „matere božje“ v svoji pusti plastiki in dolgočasni, zastareli obleki. Tu se namreč kipar mora ravnati po asketičnih predpisih, ki perhorezirajo vsakešnjo nekoliko bujnejšo telesnost in še tisto pičlost prirode mora zakriti do ušes zapeta halja z nena-ravnimi gubami! Med razpeli pa sta se odlikovala po svoji anotomično pravilni modelaciji Cesarjev „Kristus na križu“ s simboličnimi okraski (št. 24) in pa Žniderjev (drugi) „Kristus na križu“ od sivega pastelina.

Čudimo se, da tistega znamenitega Kristusa Cesarjevega in pa njegove polihromirane „Marije čistega spočetja“ (št. 133), ki bi bila dostojen okrasek vsake cerkve, ni kupil kakšen duhovnik! Ko sem omenjena izredna kiparska izdelka priporočal nekemu svojemu svečeniškemu znancu, izgovarjal se je, da ste predragi, češ: „Na Tirolskem dobim jednake podobe za polovico ceneje in „za kmeta“ ni treba toli dragocenih umetnin“, je pristavil ter se poslovil.

Da, da! Berchtesgaden, Gröden, Jägerndorf in kako se že imenujejo vse tiste svetniške tovarne en gros, — te so nam bližje in ceneje, kakor n. pr. Selce ali Mozirje! Potem pa še vedno deklamujemo tisto premlačeno frazo: „Svoji k svojim“, ki bi se že davno morala spremeniti:

Svoji k — tujim! Saj so nedavno tam na Dolenjem Štajerskem blagoslovili velikansko, s slovenskimi kmetiskimi groši sezidano cerkev, za katere okrašenje ni dobil dela nobeden domači — slovenski umetnik niti jednega „helerja“! Tužna nam majka, ki si rodila Slovencem takšne — mrzlodušne sinove! — To je nov dokaz, kako „podpirajo“ (!!) nekateri naši duhovniki domačo umetnost!

Profane kiparske proizvode so razstavili v veliki dvorani „Mestnega doma“, naslednji kiparji:

Alojzij Repič, na Dunaju, 2 portretna poprija (št. 104 in 144), potem 2 bas-reliefa: „Sv. Cecilija“ in „Godba“ (št. 32 in 33), nadalje kipec: Adam in Eva „po grehu“ (št. 31) in končno 2 skupini „borilcev“ (št. 83 in 106). Imenovani kipec je komponiran v ljubki skupinici, ki bi bil pripraven okrasek n. pr. za kakšno pisateljevo mizo, zlasti če bi ga kipar izklesal v marmorju! Po anatomiji obeh teles pravilna, je ta skupinica kaj značilna po fizionomiškimi izrazih obeh obličij, posebno Evina prestrašenost pred kaznijo „po grehu“ je uprav kričeča! Tudi je imel Repič razstavljenega „Slepca siromaka“ z otrokom, kaj ginljiv prizor iz beraškega življenja.

Največo pozornost pa sta v razstavi vzbujali oni dve borilski skupini, t. j. „Dečka

se tega niste držali ter ste na svojo pest razglasili Žičkarjevo kandidaturo. Gospoda, kdo je rušil prvo slovo?

Edini pravi odgovor ste brali včeraj v „Demovini“, kjer je g. Drag. Hribar izjavil, da kandidira. Gospoda v Mariboru, vam se mora pokazati, da še tudi mi drugi živimo, in z vami se mora enkrat po domače govoriti!

Na shodih, katere bo priredil g. Drag. Hribar, bomo nadalje govorili o Žičkarjevih zaslugah ter na podlagi vašega „priporočila“ ljudstvu povedali, kar vse ste našli za Žičkarjeve zasluge. Kmetu se bodo odprle oči, ter bo dobil pravi pojem o gospodih okrog „Slov. Gospodarja“!

Mož „resnega svotovnega naziranja“, mladi duhovnik in urednik „Slov. Gosp.“ se pa razume tudi na grožnje. „Če vse drugo ne pomaga, potem pa s polenom po njem“, tako si mislite vi potrpežljivi in prizanesljivi gospodje okrog „Slov. Gosp.“ Gotovo še danes obžalujete, da ste začeli groziti ter se z grožnjami izdali! Kdo bi si bil mislil, da boste v svoji strasti tako globoko padli?! To je res, sposobni ste vsega. Le računajte; odgovora vam ne ostanejo dolžni. Videli bomo vsaj, če tudi za vas velja osma božja zapoved!

„Quod erat demonstrandum!“  
Mojster v zahrbtni, breznačajni in perfidni agitaciji je urednik „Slov. Gosp.“ duhovnik Anton Korošec!

#### Volitve na Koroškem.

Volitve volilnih mož na Koroškem so se začele. Nemški nacionalci so zmagali v Rožeki in deloma v Vrbi. Slovensko politično društvo priredi v nedeljo dva shoda. Dunajski advokat dr. Pupovac, ki kandidira v V. kuriji proti dosedanjemu nemškonacionalnemu poslancu dr. Lemischu, kandidira na podlagi klerikalnega programa.

#### V Ljubljani, 9. novembra Srbske razmere.

Listi so poročali, da se dela zopet na spravo med kraljem Aleksandrom in razkraljem Milanom. Iz Belegrada pa poročajo, da ta vest ni resnična, ter da je izšla zgolj iz dejstva, da vlada ni odstranila vseh Milanu udanih ali z Milanom simpatizirajočih uradnikov in častnikov. Vlada, zatrjuje poloficiozni srbski list, je obdržala vse take može, ki so delavni in prestolu zvesti. Tudi podpolkovnik Lukić, pobočnik Milanov, uživa še danes Aleksandrovo zaupanje. Vzlic vsej sinovski ljubezni Aleksandra do Milana pa vendar ni možno pozabiti spletk Milana proti zakonu Aleksandra z Mašino. Sedaj nikakor ni možno, da bi se Milan vrnil na Srbsko, ker bi bilo to škodljivo miru v državi in razmerju kraljestva do inozemstva.

#### Zmaga Mac-Kinleya.

Dasi ima imperializem v Ameriki po vojni s Španijo in zlasti vsled brezkončne male vojne na Filipinih vedno več nasprotnikov, je zmagal njegov zastopnik, Mac-

Kinley vendarle nad Bryanom, zastopnikom demokratov. Zmagal je še sijajnejše kakor pri poslednjih volitvah, kar je presenetilo celo njegove pristaše. Bryan se poteza sedaj za mesto v senatu, a niti to mesto mu ni zagotovljeno, kajti celo v njegovem volilnem okraju je zmagal Mac Kinley. Bryan si je baje škodoval s svojim demagoškim nastopom in s svojim koketiranjem s socialističnimi in anarhističnimi klubi.

#### Vojna na Kitajskem.

Lihungčang je poslal zastopnikom vlasti noto, v kateri pravi, da so se oblasti mest med Paotingfu in Pekinom pritožila, ker nastopajo domači kristijani proti drugim Kitajcem neverjetno surovo, ropajo, plenijo itd. Vlasti smatrajo to noto za veliko nesramnost. Anglija, Francija, Italija in Nemčija note sploh niso hotele sprejeti, druge vlasti pa ne bodo odgovorile ničesar. „Agence Havas“ poroča iz Pekina, da se v južnih pokrajinah organizuje ustaja. Trgovina stoji, vse je v neredu. Princ Čing in Lihungčang sta pripravljena, sprejeti evropske predloge, kakor jih je formuliral francoski zunanji minister Delcassé. Podkralj pokrajine Yangtse je v veliki zadregi, ker je dvor mandarinom, ki so tujcem prijazni, nasproten. Iz Šanghaja so dobili angleški listi vest, da je cesarica vdova, ki je bila bolna, umrla. Baje vlada v vladnih kitajskih krogih velika razburjenost. V Čingwantao so Rusi razžalili Angleže. Neki ruski častnik je potegnil angleško zastavo z droga, jo zvil in hodil po njej. Ko so jo hoteli Angleži zopet razobesiti, so Rusi grozili, da bodo streljali. Pozneje pa se je afera poravnala. Namestnika podkraljev v pokrajinah Čili, Tingjung, tartarski general Kneihung in polkovnik Wangtšäume so bili na ukaz vojnega sodišča ustreljeni. Iz Pekina poročajo: Čete generala Richardsona so se vrnile iz Paotingfu. Na poti so porušile več boksarskih vasi, ustrelili troje boksarskih voditeljev in dobili pri Kitajcih obljubo, da bodo plačali 40.000 tašlov kot odškodnino za umorjene angleške misionarje. Kitajskega generala Fana so vsled pomote (?) indijski vojaki ustrelili.

## Dopisi.

Iz Idrije, 7. novembra. Splošno se misli o Idriji, da je z malimi izjemami vsa v taboru socialnih demokratov. Ako si oglemo stvar natančneje, spoznamo takoj, da je le pičlo število onih, ki so v resnici vneti za stranko. Velika večina delavcev se smatra za socialne demokrate jedino zato, ker kupuje svoje potrebščine v občinskem konsumnem društvu, o programu pa ne ve ničesar, in če ga nekoliko potiplješ in vprašaš, odgovori ti z obrabljenimi, zastarelimi frazami, ki jih je kedaj slišal iz ust kakega strankinega voditelja, ali pa z nekim vzvišenim ponosom potrdi, da je „mokrač“. — Tem ljudem je postavljen kandidat V. kurije nek Kopač. Delavci o njem ne vemo ničesar, kakor to, da ga je po ukazu dr. Adlerja postavilo par njegovih ožjih prijateljev, ve-

borilca“ in pa velika borilca-moža! V prvi skupini je zmagujoči deček-borilec vpodobljen v uprav dramatski poz: desno nogo ima stegnjeno v ostrem stopaju naprej, dočim se zgornji del telesa z izbočenimi prsi vzpenja malone v horizontalnem položaju nasproti napadajočim sovražnikom, katerim preti s stisnjeno pestjo, pritiskuje ob jednem z levico k tlom premaganega napadavalca... Tej skupini se vidi na prvi pogled, da je kipar prončil svoj nalašč v toli smelo pozituro postavljeni živi model do poslednje mišice, po telesni sestavi, anatomske sorazmernosti in muskulaturi! In ona dva odrasla borilca, ki se rujeta na tleh z zadnjim naporom vseh telesnih členov, mišic in kit — to je pravi pravcati anatomske igrokaz, poučljiv po kompliciranih obračajih borečih se teles z različnih stališč! Posebno zgoreni borilec ponuja gledalcu svoj zviti hrbet v prestrastnem izrazu.

Ta velika skupina Repičeva je bila „piece de resistance“ vseh kiparskih del v razstavi, dokler niso prinesli iz tukajšnjega muzeja — prekrasne Zajčeve skupine: Adam in Eva, o kateri izpregovorim na svršetku tega sestavka!

Fr. Berneker, kipar na Dunaju, je poslal na razstavo dve poprani sohi v mavcu in sicer: portret gospe dr. Fr. Vidčeve in nekega mladeniča. Obe portretni škiči razodevati izredno spretnost mladega

kiparja v modeliranju človeških glav tako-rekoč a prima vista! Smemo se torej nadejati od tega preprostega mladeniča s košatogozdnega Pohorja lepih kiparskih umotvorov, za kar se nam bode zahvaliti rodoljubnemu dru. Pavlu Turnerju, ki je tega velenadarjenega sorojaka svojega privedel na pravo pot umetniške izobrazbe.

Berneker ima zdaj še jedva 23 let. On se uči pri prof. Helmerju, zdaj komponira „štiri letne čase“, simbolizirane v otroških podobah nadnaravne velikosti za neki park grofa Pallavicinija v Jamnici. —

B. Pogačnik, kipar na Dunaju, porojen v Kranju, izdeluje takozvano malo plastiko za neko dunajsko livarno brončnih figur, statuet in razne dekorativne posode. V naši ravstavi je imel 2 reliefa in 2 vazi. Jeden relief je od bakra, in jedna vaza od bronca, druga pa od mavca. Poslednja vaza (št. 167), predstavljajoča pohotnega Faona, ki zalezuje dražestno Nimfo, je pravi kabinetni komad drobno-plastiške tehnike!

Alojzij Progar, kipar v Celovcu, je bil zastopan v I. slovenski umetniški razstavi s svojim osnutkom za Prešernov spomenik, za katerega je dobil pri dotičnem natečaju razpisano drugo darilo. Ker se je o razstavi teh osnutkov na tem mestu že govorilo o tem Progarjevem proizvodu,

lika večina lastnih pristašev pa bila proti njemu. Kakor rečeno, Kopač je proti volji sodrugov postavljen kandidat, in le na komando dunajskih voditeljev. In takemu kandidatu naj oddamo ob volitvi svoje glasove? Narodni delavci smo odločno proti temu, da bi nam, slovenskim delavcem, ukazoval kak dunajski Adler in on nam postavil kandidata. Mnogo nas je, ki smo se o početku socialno-demokratske organizacije v Idriji navdušili zanj. Spoznavši pa kmalu, da delavec v taki stranki ne sme imeti lastnih mislij, da mora biti brezpogojno ponižen sluga nekaterih odbranih, zapustili smo jih, privoščivši jim mastnih dividend, za katere so se veliko bolj unemali, kakor pa za potrebe delavcev. In če ti ljudje dandanes še tako zabavljajo narodno-napredni stranki in nje vrlim pristašem, narodni delavci se jim smejemo, ker jih ne smatramo za resno stranko, ampak le za nekeake slabe ponarejalce socialno-demokratske stranke. Odkrito povemo, da pričakujemo od narodno-napredne stranke več odkritosrčnosti, več ljubezni do delavca, kakor pa od „rdečih“ ali „črnih“ sodrugov.

Tudi naši klerikalni delavci, recimo jim krščanski socialisti, imajo svojega kandidata. Mož je dovolj znan, in kar je seveda največje vrednosti, celo „razsvitljen“. Vsi hvalospevi „Slovenca“ na tega moža pa nas ne bodo premotili, da bi oddali ob volitvi glas dr. Iv. Šusteršiču, kandidatu, ki je ob enem škofov kandidat. Narodni delavci predobro poznamo tega moža, katerega ne smatramo vrednim, da bi zastopal delavske koristi v državnem zboru. Mi hočemo moža, ki bo deloval za naš blagor, in ne bo iz vrst mejnarodnih klerikalcev, ki nimajo drugega namena, kakor pomagati duhovništvu do nadvlade nad vsem, podjarmiti ljudstvo in ga ukovati v „črne“ okove suženstva.

Ako pa naši krščanski socialisti za njega glasujejo, nimamo ničesar proti temu, saj poznamo njih sveto prepričanje, katero bi se bilo najbolj pokazalo v slučaju, da so bile zadnje občinske volitve v Idriji ovržene. Veselili so se in že sklenili zvezo z bratci iz tabora socialnih demokratov proti narodno-napredni stranki. Tako je prepričanje naših krščanskih socialistov, ki kličejo danes žveplo in ogenj na socialne demokrate, jutri pa v sladkih poljubih objemajo svoje najnovejše zaveznike, kakor so storili na Viču.

Da pa postanejo zreli za politično življenje, za to skrbi njih skrbna mati — „družba“, kjer se predava o vseh političnih vprašanjih, in tudi o „pucanju škornjev v Rimu“. Umevno je torej, da bodo te verne in pokorne ovčice glasovale za kandidata, iz katerega govori sam sv. Duh. Ali jim je mož obljubil prepotrebno katoliško oštarijo sedaj, ki je kandidat, ne vemo. Priporočamo pa dr. Šusteršiču, naj to stori, in nebesa si je zaslužil, saj ne želijo naši klerikalci ničesar bolj, kakor oštarije. Potem odpadejo vse kazni, in tudi katehetu Oswaldu ne bo treba delati korakov in prositi, da se o kazni molči, ker sicer lahko „Slovenski Narod“ o tem zve.

opuščam vse daljše opazke o njem, obžalovaje, da imenovani umetnik ni razstavil kakšnega drugega kiparskega dela od marmora, ki jih je izvršil v nedavnem času. —

J. Zalar, kipar v Ljubljani, je poslal v našo razstavo dve mali skupini od rdečebarnega plastelina: „Quo vadis?“ posnetek ilustracije Sienkiewiczovega romana z istim naslovom in pa simbolično podobo „Časa“, ki spominja na jednako mnogo večjo skupino od kararskega marmora v tržaškem muzeju Revoltella. —

Pohvalno mi je naposled omeniti predivne Cesarjeve študije: „Zagrinjalo“ (št. 25), katero je izrezljal od javorjevega lesa v toli slikoviti, povsem naravno ubrani draperiji, da se jej je čudil vaak obiskovalec razstave!

In zdaj ob sklepu svojega referata še dve, tri besede o Ivanu Zajcu, kiparju na Dunaju. Ta je poleg že omenjene „Madone“ razstavil 1 statuetno „Hišino“ (št. 163), 2 portreta, osnutek za Prešernov spomenik in pa skupino nadnaravne velikosti: Adam in Eva. (št. 190).

O Zajčevem modelu za Prešernov spomenik, za katerega je dobil pri natečaju prvo darilo, ste poročali že takrat! Kipar ga je v tem nekoliko popravil, zlasti podobo, ki je prvotno spominjala nekam na Martina Lutra. .

Zadovoljni pa smo narodni delavci s kandidatom narodne stranke — Jelencom. Tega moža priporoča stranka, kateri pripadamo, in kateri zaupamo. Priporočajo ga pa najbolj surovi napadi „Slovenca“ in „Slovenskega Lista“. Tudi znani Štefe nam ga dobro priporoča, ko piše, da je moral Jelenc bežati pred političnim in telesnim „velikanom“ — Štefetom. Ubogi Jelenc, sedaj je pa umorjen in nesposoben za poslanca V. kurije. A narodni delavci smo trdno preverjeni o zmognosti in dobri volji kandidata — Jelenca, za katerega bomo ob volitvi glasovali. On pripada stanu, ki je v zadnjem času pričel živahno delovanje za osvojitve ljudstva od farovškega gospodstva. Ljudstvo omikati in izobraževati, je plemenito delo, in vsak narodnjak mora z veseljem pozdraviti tako delovanje, ki je v blagor slovenskega nižjega sloja. Kakor povsod, ima tudi učiteljstvo slovensko peščico konkordatskih uslužbencev v svoji sredi — Idrija ni izvzeta, ki je imela na II. katoliškem shodu celo zapisnikarja in podpredsednika v šolskem odseku — po ogromni večini pa je to učiteljstvo napredno in delavno, in kandidat narodne stranke v V. kuriji je gotovo mož, ki bo deloval za delavstvo požrtvovalno, in ne bo imel postranskega namenov. Narodni delavci hočemo za tega kandidata delati in glasovati, saj on ve, kako se plačuje delo, koliko trpljenja in gorja mora prenašati ravno delavec. Bodimo prepričani o njegovem uspešnem delovanju, in ne dajmo se motiti in slepiti „rdečim“ ali „črnim“ agitatorjem, ako bi nas hoteli odvrniti od kandidata Jelenca. Ne „rdečega“ sodruga Kopača, ne „črne“ dr. Šusteršiča! Naš kandidat je narodno-napredni Jelenc.

Naj bi se naša politična „Jednakopravnost“ že jedenkrat probudila iz večletnega spanja in začela živahno in potrebno agitacijo za naprednega kandidata. Skupno nastopimo in pomagajmo temu kandidatu do zmage, pokažimo, da nas je mnogo, katerih ne vežejo „rdeče“ ali „črne“ sponi!

Naroden delavec.

## Dnevne vesti.

V Ljubljani, 9. novembra.

— Prva posledica skrivnostnega shoda v „Katoliškem domu“ se je že pokazala in sicer v obliki katastrofe, ki je zadela naše uredništvo. Štefetov fant je — razžaljen. Razžalili smo ga mi s svojo notico o shodu v „Katoliškem domu“. Prosimo, to ni šala. Štefetov fant je resnično razžaljen in sicer tako krvavo, da je kar proti dvema članoma našega uredništva naperil tožbo. Vest, da je Štefe razžaljen, je obudila hrupno veselost v celem mestu, koder poznajo tega možicelja. Kakor se nam poroča iz Vencajzove oštarije, je Panget-Matildo samega smeja krč prijel, kar po kolenih se tolče in ihti: oh, ta je pr. dobra. — Štefe je razžaljen! Oh, kako je ta dobra! Toda Štefetu ni samo za satisfakcijo; še več ko zanj, mu je za r o k o

Preostaje mi torej beseda o že d a krat omenjeni skupini: Adam in Eva. Zajc je tu naša praroditelja modeliral še na dunajski akademiji, pod navodili prof. Kundmana. Vpodbil je prva stariša človeštva v onem trenutku, ki ju nadangelj Mihael podi iz zgubljenega raja. Mladi umetnik nam predstavlja tu Adama in Evo v dovršeni človeški podobi, v prelepem razmerju obeh spolov! V popolnih telesih, anatomske po vsem pravilno nasnovanih, slika nam zajedno na obeh obrazih njuno različno duševno čutje: Eva, vopnjena od srama in kesa, se opira s povešenim pogledom na Adama, kateri jo ljubeznivo objemlje z desnico okrog pasa, levica pa mu visi v pest stisnjena ob levem bedru navzdol, dočim mu po obličju, po nagubančanem čelu, v globoki brazdi med obrvmi in v rezkih potezih okrog ust en igra bridko čustvo nejevolje in molčeče upornosti zoper izganjanje iz blaženega raja v viharni svet trpljenja!

Ko bi bil bogatin, dal bi to prekrasno skupino izklesati v beli kararski marmor, ter jo postaviti v poseben šator, da bi se naslajal o milo zvočni harmoniji, ki se razodeva tu v očarljivem posnetku in to v vidnotipljivi obliki najdovršenejšega umotvora za Stvarnikovega: človeškega telesa v vzajemnem sorazmerju obeh spolov!

Bojanov.

pis naše notice, in zategadelj je zaprosil hišne preiskave. In ker Štefotov fant niti sodnim funkcionarjem ne zaupa, je prišel osebnostno intervenirati. Hišna preiskava se je vršila danes dopoldne in je trajala skoro dve uri. Na preiskovalnega sodnika je osebna navzočnost Štefotovega fanta tako vplivala, da je postal ves nervozen in je celo vzlic zahtevi našega urednika, da mora pripeljati dve sodni priči, začel preiskavo brez priče. Šele pozneje, po novem protestu zoper preiskavo, je Štefotov fant stekel po dve sodni priči in res je ujel necega uradnika „Gosp. zveze“. Hišna preiskava je bila tako v uredništvu kakor v tiskarni brez upešna. Zapisnika ni hotel nihče navzočnih podpisati, ker je bil spisan v nemškem jeziku, in ker v nekaterih točkah ne odgovarja resnici. Zaradi postopanja g. preiskovalnega sodnika storimo na pristojnem mestu primerne korake, Štefotove obtožnice pa čakamo s popolnoma mirno vestjo. Skrbi nas samo, kdo nam bo stroške obravnave povrnil. Štefotova tožba nam kaže, kakšen respekt ima ta fant pred nami, a s tem nas vendar ne prisili, da bi morda mi njega tožili! Tako daleč se ne bomo nikdar ponižali!

— **Bog vsem norcem razsvetli pamet!** Tako kriči gospod Josip Gostinčar v včerajšnjem „Slovenca“. Razsrdil je očeta Gostinčarja zadnji naš dopis iz Idrije, in sedaj meče — kot nekaka politična papiga — z izrazi okrog sebe, katero mu je dr. Krek v teku dolžnih let s težavo vtepel v drobno glavico! Brezdomovinskih, nesocialnih liberalcev, poklonov liberalnih mogotcev, jarmov liberalnih bičev, in druge take čorbe, ki se meša v Gostinčarjevih možganih, kar mgolgi. Konec pa je izrek: Bog vsem norcem razsvetli pamet! Počasi gospod Gostinčar! Od Vaše strani je taka želja več kot lahkomišljena! Pomislite samo, kaj bi bilo s krščansko-socialno stranko, in kaj s klerikalno stranko, če bi kar čez noč postali pametni vsi norci. Gostinčar, jenjaj torej!

— **Strašno!** „Slov. Gospodar“ je priobčil včeraj razkritje, ki mora obuditi kolosalno senzacijo. Ta znameniti list, ki slovi daleč po svetu zaradi izbornosti in zanesljivosti njegovih informacij, javlja, da novi dež. šolski nadzornik g. P. Končnik ne bo ostal dolgo na Kranjskem, nego bo tu preživel samo prehodno dobo, potem pa pojde na Štajersko na mesto gospoda Linhart. „Slov. Gospodar“ ve še več. „Slov. Gospodar“ ve, da se je Linhart oklenil barona Heina, in da ta nima ničesar proti Linhartu, tako da pride Linhart po novem letu na Kranjsko, Končnik pa pojde na Štajersko. Kaj, to so novice! Pa reci kdo, da „Slov. Gosp.“ ni izvrstno informiran list! „Slov. Gosp.“ gre iskrena zahvala, da nas je opozoril na pretečo nevarnost, in mi mu je tudi nikakor ne odrekamo, če tudi se ljudje, ki pravijo, da se „Slov. Gosp.“ meša.

— Volilni shod vršil se bode v Kozjem v nedeljo, dne 11. t. m.

— „Radogojev“ občni zbor bode jutri večer ob šestih v mestni dvorani. Društveno predsedstvo opozarja na to vse tukajšnje ustanovitve in letnike s prošnjo, da se ga — ker je po pravilih treba za sklepčnost 30 navzočnikov — gotovo udeležiti blagovolje.

— **Slovensko gledališče.** Jutri, v soboto 10. t. m. pojeta se drugokrat in najbrž zadnjikrat v sezoni operi Suppejeva „Lepa Galatea“, ki je pri predstavi vsled lepega petja in ljubke igre gospodične Noemi in gospe Polakove ter gospodov Orželskega in Nollija tako pristrčno vesel in zabaven uspeh dosegla ter Blodekova opera „Vodnjaku“, v kateri nastopita poleg prej imenovanih tudi altistinja Radkiewicz in basist Vašiček. — V torek 13. t. m. poje se po večletnem prestanku zopet enkrat najpriljubljenejša opera našega laškega opernega repertoarja „Trubadour“.

— **Slovensko gledališče.** Gospa Polakova, lepa Millöckerjeva operetna godba, pred vsem pa izvrstni slovenski prevod, kakoršnih sedaj ni, — napolnil je včeraj pri „Šivilji“ zopet gledališče do zadnjega prostora: gledališče je bilo nad vse dobro obiskano. Ali igralo se je, ne izvzemši g. Polakove, sinoči dosti slabše kot prvič. O tej hvalečnosti res dobrega in vnetega našega občinstva pa o nehvalečnosti nekaterih igralcev, ki nimajo čuta za vestnost

v poklicu, bomo še govorili. Za danes naj jim samo v spomin pokličemo, da so igralci zaradi občinstva na svetu, in ne občinstvo zaradi igralcev. A.

— **Iz Škocijana** se nam piše: Vendar enkrat!!... Pripoveduje se namreč, da pride dne 22. novembra t. l. naša nova zaželjena brizgalna, o kateri že celih 20 let sanjamo! Naše srčne želje se bodo tedaj vendar le spolnile, da bomo videli še kdaj škocijansko brizgalno! Radovedni smo samo, bo li načelnštvo in poveljništvo društva prevzel kaplan Anton ali kaplan Matevž. Zadnji bi bil boljši, ker je bolj vitek in gibčen, in bi tudi čez streho zletel, če bi bilo ravno potreba. — Saj je v Novem mestu tudi g. Kos poveljnik meščanske straže, zakaj bi pa naš Kos ne bil poveljnik škocijanske požarne brambe?! — O vsprejemu in posvečenju brizgalne, kakor o volitvah v društveni odbor, bomo o času poročali. — Koliko je slavna banka „Slavija“ dala, ne vemo do danes še nič pozitivnega. Graška zavarovalnica je sedaj dala 50 kron in kranjska hranilnica pa 150 K. Bog vé, če ima že tudi to svoto Kos v svoji hranilnici?

— **Iz Litije** se nam piše: Dne 3. t. m. obhajal je tukajšnji c. kr. poštar gosp. Ludovik Treo v ožjem krogu svojo srebrno poroko in ob enem petindvajsetletnico svojega delovanja kot poštar. V vsem tem času pridobil si je s svojo v vsakem oziru prijazno postrežljivostjo v tukajšnjem okraju občno priljubljenost. Čestitamo!

— **„Zvon“ v Trbovljah.** Na občnem zboru dne 4. t. m. so bili izvoljeni: Predsednikom g. Juro Gorjup, premogokopski uradnik, njegovim namestnikom g. Matija Dolničar, veleposestnik, blagajnikom g. Franjo Dežman, trgovec, tajnikom g. Dragotin Berger, posestnik, pevo- in glasbovodjem: g. Robert Plavšak, učitelj, odbornikom pa gg. Rajmund Mastnak, Anton Kuhar, Leopold Medvešek, Franjo Volkar in Fr. Festein.

— **„Narodna čitalnica“ v Črnomlju** priredi v nedeljo, dne 11. novembra t. l. v hotelu g. Lacknerja dramatično predstavo. Vprizori se znana burka „Pojdimo na Dunaj“. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina za obitelj udov 1 krono, za posameznike 60 vin, za obitelj neudov 1 K 60 vin, za posameznike 1 krono.

— **Prešernova stoletnica v Pragi.** Češka podružnica slovenskega planinskega društva priredi v spomin stoletnice Prešernovega rojstva dne 15. t. m. ob pol 8. uri slavnosten večer v dvorani „Umělecke besede“ v Pragi. O pomenu Fr. Prešerna bo govoril pisatelj g. I. Hudec, pri večeru pa hosta sodelovala člana „Nar. divadla“ gg. R. Ineman in B. Pták.

— **„Ljubljansko učiteljsko društvo“** bode zborovalo v soboto, dne 10. novembra t. l. ob 6. uri popoldne v III. b razredu I. mestne deške ljudske šole v Komenskemu ulicah. Vspored: 1. Nagovor in predstavena naznanila. 2. Dopisi. 3. Jednotne pisne oblike za vse ljubljanske ljudske šole, poroča g. Ivan Krulec. 4. Nasveti. — Gostje dobro došli!

— **Martinov večer** pevskega društva „Slavec“ vrši se v nedeljo, dne 11. t. m. v vrtne salonu „Narodnega doma“. — **Pijan voznik.** Hlapec G. J. je vozil včeraj zvečer po Dunajski cesti in je bil pijan. Pustil je konje same, on je pa šel daleč za vozom in je pel in vriskal. Bil je aretiran, ker se ni hotel pokoriti stražnikovemu opominu.

— **Angelskega češčenja** ni hotel na glas moliti neki gost v gostilni „pri fajmoštru“, zato ga je natakarcica opsovala. Ko jo je neki drugi gost hotel pomiriti, dala mu je zaušnico, da mu je padel kloboč z glave. Gost jej je zaušnico vrnil.

— **Nezgoda.** Včeraj popoldne je valil hlapec Valentin Trebanc na Dunajski cesti št. 9 sod s 113 litri jabolčnika v klet. Sod se mu je izpodrnil ter mu padel na levo nogo in mu odtrgal palec. Prepeljali so ga v deželno bolnico.

— **Kravi se ni hotel izogniti** hlapec J. T. v Metelkovih ulicah, in zato ga je sunila z rogom v hrbet. Maščeval se je nad gonjačem s tem, da mu je pripeljal eno po nosu.

— **Na dolenjskem kolodvoru** je razgrajal in preklinjal včeraj zvečer neki brambovec in se ni hotel pokoriti železniškemu oboju.

— **Na semenj** dne 8. novembra je bilo prignanih 603 konj in volov, 341 krav

in 50 telet, skupaj 994 glav. Kupčija s konji in voli je bila še precej živahna, s kravami srednja. Konje so kupovali kupci iz Trsta, vole je kupoval navadni kupec z Morave. Krave pa so se večidel med domačini prodajale.

— **Meteorološki mesečni pregled.** Minoli mesec vinotok je bil srednje topel in precej moker. — Opazovanja na toploti meru dadó povprek v Celsijevih stopnjah: ob sedmih zjutraj 82°, ob dveh popoldne 141°, ob devetih zvečer 104°, tako da znaša srednja zračna temperatura tega meseca 109°, za 05° nad normalom. — Opazovanja na tlakomeru dadó 737.6 mm kot srednji zračni tlak tega meseca, za 1.6 mm nad normalom. — Mokrih dni bilo je 11, padavina znaša vsega skupaj 188.0 mm. — Med vetrovi sta prevladovala jug in severovzhod.

\* **Grof Tolstoj ponesrečil.** 1. t. m. je hotel grof Tolstoj preseliti se iz Jasne Poljane v Mosko, a na izprehodu se je spodtaknil, padel in se na roki poškodoval tako, da jo nosi na robcu. Zategadelj ne pojde v Mosko.

\* **V blaznosti.** Iz Gradca poročajo: Včeraj zjutraj so našli na levem bregu Mure pri Pantigamu štiri z vrvice zvezane ženska trupla: bile so mati in tri hčere. Obraz matere je bil krvav in na nogah so bile krvave rane. Tudi otroci so bili vsi obtolčeni. Najmlajša hčerka je še v smrti objemala svojo mater. Trupla so ležala vsaj že štiri tedne v vodi. Dognalo se je, da je mati neka Amalija Požun, ki je zblaznela, ter zginila 8. oktobra z doma.

\* **Fiakarji v uniformi.** Zagreb dobi fiakarje v uniformi, in sicer bodo imeli višnjeve frake in menda cilindre! Zagrebški listi ugovarjajo taki uniformi in priporočajo, naj bi imela uniforma naroden kraj.

\* **Sodnik slepar.** Sodnik Kiss v Tyrnovu na Ogrskem je osleparil lekarnarja Skicsáka za več tisoč glđ. Grozil mu je, da se naseli v kraju še drug lekarnar, ako mu ne da denarja. Skicsák je sodniku dajal, dajal in dajal, končno pa obupal ter vso zadevo naznanil. Dasi je sodnik bogat, je vendar tudi na druge ljudi pritiskal, da so mu dali denarja. Kiss je že odstavljen in se vrši velika preiskava.

\* **Rogatska kislavoda.** Admiral baron Spaun je naročil predsedniku mornarske pisarne sporočiti upravi vrelca kisle vode v Rogatcu svojo najtoplejšo zahvalo za lepi dar, obstoječ iz večjega števila steklenic z rogatsko kislavo vodo vira „Tempel“. Dar je bil namenjen moštvo v Vshodnji Aziji stacioniranih ladij avstro-ogrske vojne mornarice.

\* **Umorjen učitelj.** V Tešinu so našli učitelja Schneiderja umorjenega. Soproga umorjenčeva je priznala, da ga je umoril njen ljubimec posestnik Storch z njeno pomočjo. Ženo in morilca so zaprli.

\* **Usmrčenje orožnika.** Te dni so, kakor poročajo iz Belegagrada, ustrelili orožnika Zvojina Mojsilovića, ker je pred tremi leti s svojo ljubico vred na beligradskem pokopališču uoril neko staro ženo.

\* **800 redarjev in ropar.** Znani italijanski ropar Musolino je umoril zopet dva človeka. Ker ga županstva ne morejo — prav za prav nočejo — ujeti, je vlada v 16 pokrajinah nadomestila župane s policijskimi komisarji. Celi oddelki policijastov lové morilca in preiskali so že nebroj hiš. Gotovo lovi 800 redarjev Musolina, a dobiti ga ne morejo.

\* **Protipostaven samomor.** Alphonse Héivet je sumničil svojo ženo, da mu je nezvesta. Radi tega je bilo med zakoncema dosti prepira. Nazadnje pa je žena izjavila, da je takega življenja sita, in naslednjega dne so jo našli zastrupljeno. Mož je poklical zdravnika, ta pa je pozval policijo, ki je konstatovala, da se je zastrupila s fosforjem užigalico. Ko pa so poiskali vžigalice, je komisar dognal, da je rabila žena prepovedane užigalice, kakoršnih francoski monopol ne dovoljuje. In tako je izgubil gospod Héivet ženo in še 50 frankov, katere je moral plačati kot globo.

\* **Modna barva v Londonu** se spreminja s politiko. Vladarstvo khaki-barve je minilo, za letošnjo jesen in zimo pa je modna rudeča barva. Krvava barva je sedaj vzor vseh modnih dam, krvava barva v Južni Afriki in v Londonu! Suknjice in bluže dam pa morajo imeti vojaško prikrojene našive in obrobke!

\* **Če človek ni oženjen, se ne more** izseliti v Avstralijo. Na Reko se je vrnil te dni parnik „Buda“ s 43 Dalmatinci, ker jim niso dovolili naseliti se v Avstraliji iz jedino tega vzroka, ker niso bili oženjeni. V Avstralijo more torej človek priti le, če ima ženo ali nevesto seboj.

## Književnost.

— **Za pridne otroke** je izdala podjetna narodna trdka L. Schwentnerja v Ljubljani zopet troje lepih knjižic s podobami za otroke. Knjižice so: „Dobri otroci“, „Noetova barka“ in „Sladki orehi“. Prva je za najnižjo, zadnja pa za najvišjo stopinjo. V „Dobrih otrocih“ so barvasti prizori iz otroškega življenja in pisane sličice otroških igrac, domačega orodja, kuhinjskega posodja, cvetlic i. dr. Knjižica stane samo 24 vin., po pošti 29 vin. — „Noetova barka“ z lepo naslovno sliko, ki kaže, kako se živalstvo vkrcaje na ladjo, je pač najlepše, najokusnejše ilustrirana. Slike so velike, skrbno izvršene ter v prijetnih barvah. Naslikane so tu najrazličnejše domače in tuje živali ter zveri, od najmanjše do največje, od domače mačke in kunca do leva, nilskega konja in žirafe. „Noetova barka“ s 100 živalmi stane le 1 K 50 vin., po pošti 1 K 70 vin. — „Sladki orehi“ so za najvišjo stopinjo otrok, ki znajo že nekoliko ostrejšje misliti in računati. 64 pisanih sličic najrazličnejših predmetov in prizorov daje hkratu 64 računskih nalog. Vse naloge so v verzih, katerim navadno manjka drugi stih. Tega mora uganiti otrok. „Sladki orehi“ so prav zabavni in bodo otroke nedvomno jako zanimali. Vse tri knjižice so prav primerne za nazorni nauk, ter so za domači pouk zelo dobrodošle. V vseh knjižicah so pridejane kratke pesnice otroške dikcije. „Sladki orehi“ stanejo 1 K 60 vin., po pošti 10 vin. več. Vse tri knjižice slovenskim starišem toplo priporočamo. Sv. Miklavž, ki bo kupoval bodoči mesec naši mladini igrac in sladkarij, naj ne pozabi nakupiti prav mnogo teh velelepih ilustriranih knjižic za otroke!

## Telefonska in brzojavna poročila.

**Dunaj** 9. novembra. Nasprotstvo mej klerikalci in krščanskimi socialisti rase in se širi. Iz Inomosta došla poročila naznanjajo, da se je vnel boj mej klerikalci in krščanskimi socialisti ne le na južnem Tirolskem, nego tudi na severnem Tirolskem kjer kandiduje v V. kuriji neki katehet Wehner proti dosedanemu poslancu.

**Pisek** 9. novembra. V Hilsnerjevi obravnavi je zagovornik predlagal, naj se vrši ogled na licu mesta. Državni pravdnik je ugovarjal. Sodni prezident je na to pretrgal obravnavo, češ, da o tem predlogu sodišče ne more kar na kratko sklepati.

**Budimpešta** 9. novembra. Izkazalo se je, da so imeli tisti prav, ki so rekli, da bo dinastiji skrajno neljuba razprava o poroki nadvojvode Frana Ferdinanda takoj končana, ko zmagajo Madjari v zadevi bosanskih železnic. Zbornica je danes dognala razpravo o tej zadevi. Ko je Széll pritrdil, da se v ta zakon sprejmeta dva odstavka iz zakona leta 1723. glede prestolonasledništva, je zbornica z veliko večino sprejela zakon o poroki nadvojvode Frana Ferdinanda.

**Pariz** 9. novembra. Splošna sodba je, da je položaj ministrstva po včerajšnji debati otežkočen in da je postala kriza neizogibna.

**Frankobrod ob M.** 9. novembra. Blizu Offenbacha sta trčnila dva vlaka. V zadnjem vagonu je eksplodiral plin. Vagon je bil nakrat ves v ognju. Več ljudi je zgorelo; nekateri računajo da kaci 20, drugi da kaci 8.

**Bruselj** 9. novembra. Transvalski poslanec dr. Leyds je francosko vlado obvestil, da pride Krüger dne 19. t. m. v Pariz, in da zahteva, naj se ga sprejme s tistimi častmi, ki pristojajo načelniku države.

**London** 9. novembra. Pri Gott-harwillu je prišlo do bitke, v kateri so bili Buri poraženi.

**London** 9. novembra. Poroča se, da je bil general Dewett v zadnji bitki ranjen.

**60.000 kron** je glavni dobitnik invalidsko zahvalne loterije, ki se izplača z odtegnenimi 20%, v gotovem denarju. Opozorjamo čast. svoje čitatelje, da bode žrebanje dne 10. novembra 1900.

**Protizobobolu in gnjilobi zob**  
izborno deluje  
**antiseptična**  
**Melusina ustna in zobna voda**  
utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.  
Cena 1 steklenici z rabilnim navodom 50 kr.  
**Zaloga vseh preizkušenih zdravil.**  
Po pošti razpošilja se vsak dan dvakrat.  
**Jedina zaloga** (10-45)  
**dež. lekarna M. Leustek, Ljubljana**  
Resljeva cesta št. 1, zraven mesarskega mostu.  
**Dež. gledališče v Ljubljani.**  
Štev. 25. Dr. pr. 1044.

**Opera.**  
V soboto, dne 10. novembra 1900.  
Drugokrat na slovenskem odru:  
**Lepa Galatea.**  
Komična mitološka opera v enem dejanju. Spisal Poly Henrion, uglašil Franc pl. Suppé. Kapelnik g. Hil. Benišek. Režiser g. J. Noll.  
Potem zadnjikrat v sezoni:  
**V Vodnjaku.**  
Komična opera v enem dejanju, na besede K. S. zložil Vilem Blodek. Poslovenil Fr. Gerbič. Kapelnik g. Hil. Benišek. Režiser g. J. Noll.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 8. uri. — Konec po 10. uri.  
Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. peh. polka Leopold II. št. 27.  
Prihodnja predstava bode v torek, 13. novembra.  
Prvikrat v sezoni Verdieva opera „Trubadur“.

**Meteorologično poročilo.**  
Višina nad morjem 506-2 m. Srednji srčni tlak 758-0 mm.

| Nov. | Čas opazovanja | Stanje barometra v mm. | Temperatura v °C | Vetrovi    | Nebo    | Padačina v 24 urah |
|------|----------------|------------------------|------------------|------------|---------|--------------------|
| 8.   | 9. zvečer      | 739.7                  | 10.1             | sl. jzhod  | oblačno |                    |
| 9.   | 7. zjutraj     | 739.4                  | 9.4              | sl. svzhod | oblačno |                    |
| 10.  | 2. popol.      | 738.6                  | 12.0             | brezveter. | oblačno | 0.0 mm             |

Srednja včerašnja temperatura 10.2°, normale: 5.4°.

**Dunajska borza**  
dne 9. novembra 1900.

|                                 |           |
|---------------------------------|-----------|
| Skupni državni dolg v notah     | 97.50     |
| Skupni državni dolg v srebru    | 97.35     |
| Avstrijska zlata renta          | 114.65    |
| Avstrijska krona renta 4%       | 98.55     |
| Ogrska zlata renta 4%           | 114.85    |
| Ogrska krona renta 4%           | 90.35     |
| Avstro-ogrski bančni delnica    | 1692.-    |
| Kreditne delnice                | 662.50    |
| London vista                    | 240.65    |
| Nemški drž. bankove za 100 mark | 117.65    |
| 90 mark                         | 23.52     |
| 90 frankov                      | 19.19 1/2 |
| Italijanski bankovci            | 90.60     |
| Č. kr. cekini                   | 11.38     |

**Dovršen petošolec**  
išče primerne službe, bodisi tudi v kaki odvetniški pisarni.  
Naslov pove upravnistvo „Slovenskega Naroda“.  
(2303-2)

**Velika vojaško-invalidska loterija v zlatu in srebru.**  
Glavni dobitnik **60.000 kron.**  
v gotovem denarju 20% manj. (2051-18)  
**Invalidske srečke à 1 krono**  
priporoča: **J. C. MAYER v Ljubljani.**

**Prospekt največje loterije na svetu je izšel.**  
Ker doslej še nobena loterija pri tako majhnem riziku ni nudila tako velike možnosti, kaj zadeti, in ni bila opremljena s tako ogromnim številom dobitkov, so srečke, ki imajo največjo garancijo, navadno že dolgo pred žrebanjem razprodane. Ker bode že v kratkem žrebanje, se priporoča, da se pravočasno naročijo prospekti, ki se na zahtevanje pošiljajo brezplačno in poštne prosto. — Naročila na prospekte naj se pošiljajo trdki **Haasenstejn & Vogler, Dunaj**, pod šifro „Reichthum“. (2279-2)  
Prospekti se pošiljajo s prvo pošto brezplačno in poštne prosto.

**„Ljubljanska kreditna banka“ v Ljubljani**  
Špitalske ulice št. 2.

**Josip Benedikt** naznanja v svojem in v imenu svoje rodbine kakor vseh svojih sorodnikov pretežno vest, da se je njegova iskreno ljubljena mati, gospa  
**Josipina Piskar**  
vdova c. kr. kontrolorja pri glavnem davčnem uradu  
po dolgi bolezni, dne 9. t. m. v 84. letu svoje starosti po prejemu sv. zakramentov za umirajočo v boljšo bodočnost preselila.  
Pogreb drage ranjke bode 10. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Pred Škofijo št. 14.  
Sv. zadušne maše brale se bodo v več cerkvah.  
(2310)  
V Ljubljani, 9. novembra 1900.  
Ranjka bodi priporočena v blag spomin.

**Blagajničarka**  
v sprejme se  
v valjičnem mlinu Vinko Majdič-a v Kranji. (2293-2)

**Ces. kr. avstrijsko državno železnice.**  
**Izvod iz voznega reda**  
veljaven od dne 1. oktobra 1900. leta.  
Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž.  
Ob 12. uri 5 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 5. uri 15 m zjutraj osonni vlak v Dunaj via Amstetten, Lipskega, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak v Dunaj via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m popoldne osonni vlak v Dunaj, Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak v Dunaj, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih iz Linca. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob 8. uri 48 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 8 m popoldne, ob 6. uri 10 m zvečer.

**Hôtel Lloyd.**  
V soboto, dne 10. novembra 1900  
(na predvečer sv. Martina) (2312)  
**KONCERT**  
meščanske godbe.  
Začetek ob 8 1/2 uri. Vstopnina 40 vin.  
**Nikdar več v življenju!!**  
355 važnih komadov  
**za samo 3 K 60 h.**  
1 krasna pozlačena ura z lepo verižico, z jednoletno pismeno garancijo, 6 finih žepnih robcev, belih ali barvastih, ovrtnica z orientalskimi biseri, najlepši ženski nakit, 1 lep moški prstan z imitiranim žlahtnim kamenom, tudi za dame, 1 garnitura manjšetnih in srajčnih gumbov iz double-zlata, vsi s patentnim zaklopom, 1 krasen smodkin nastavek z jantarem, 1 ff. žepni nož, 1 komad dišečega toaletnega mila, 1 usnat portmoné, 1 toaletno zrcalo z etuijem, 1 par boutonov z imit. briljantom, prav dobro ponarejenim, 1 večna beležnica, 20 predmetov za dopisne potrebe in še 255 raznih stvari, neobhodno potrebnih v hiši, gratis.  
Vse skupaj z uro, ki je sama tega denarja vredna, velja le **3 K 60 h.**  
Razpošilja proti povzetju nova krakovska razpošiljalna tvrdka (2300)  
**F. Windisch**  
Krakow No. B.X.  
Za neugajajoče se vrne denar.

**Böttger-ja podganska smrt**  
za popolno pokončanje vseh podgan, strupa prosta za ljudi in domače živali, à 40 kr. in 60 kr. se dobiva samo (1393-18)  
v deželni lekarni pri Mariji pomagaj M. Leustek-a v Ljubljani.  
Z uspehom podganske smrti sem bil jako zadovoljen. Po prvem nastavljenju sem našel 18 podgan mrtvih in torej lahko vsakomur priporočam to sredstvo.  
Schweinfurt 11. februarja 1899.  
**L. Kres, mlekarja.**

**Zajutrkovalna soba.**  
Vesak dan  
sveže obložene apetitne, kaviarske in gnjatne žemlje. Dunajskonomeske, cerveladi, špehove in narezalne klobase, kakor pristne Praške in St. Danielske šinke, velika izbor desertnih sirov.  
Marinirane in ob postnih dneh sveže morske ribe.  
Rogata zaloga vin, v steklenicah, šampanjec, cognac, likerji, rum in čaj. — Točijo se pristna avstrijska, saurška, dolenska (cviček) in istrijska vina po najnižjih cenah, refoško 52 kr., pivo v steklenicah (izvirna napolnitev), tudi iz soda iz svetovnoiznomenirane pivovarne Anton Dreher (c. in kr. dvorni in komorni dobavitelj) v Malem Schwehatu in v Trstu. „Rock“-pivo steklenica 15 kr.  
P. n. občinstvu zagotavljam najskrbnejšo postrežbo po najzmernejših cenah. (2307-1)  
Trgovina s špecerijami, z delikatesami, južnim sadjem, vinom, ribami in zajutrkovalna soba  
**J. C. Praunseiss**  
Mestni trg št. 19  
dobavitelj c. kr. avstr. uradnikov.  
**Garnizijske cene.**

**Vermutovo vino, Marsala, Malaga.**

**Sladkor, kava, riž, makaroni, sveče.**

**Spretna šivilja**  
kakor tudi ena učenka se takoj sprejmeta za dlje časa (2276-3)  
v Študentovskih ulicah št. 13.  
**Stanovanje**  
celo I. nadstropje, s 5 sobami in pritliklami, s kuhinjskim vrtom vred, odda se na Tržaški cesti proti letni najemnini 300 gld.  
Več pove M. Kunc, Gospodske ulice št. 7. (2292-2)

**Krojaški pomočnik**  
za boljša dela vsprejme se trajno pod ugodnimi pogoji. (2306)  
Več se izve pismeno ali ustno v trgovini Josipa Wokač-a v Dvoru, Dolenjsko.  
**Spreten gostilničar ali gostilničarica na račun**  
z jamščino se išče za februarjski termin za gostilnico, ležečo na obljudenih cestih.  
Povpraša naj se v upravnistvu „Slov. Naroda“. (2309-1)

**Dragi rojaki!**  
V izboljšanje Vašega počutja se Vam prav toplo priporoča, zjutraj in zvečer zavžiti samo eno čašico pristnega **J. Klauer-jevega „Triglav-a“**  
iz planinskih zelišč pripravljenega.  
Brez dvojbe je to najboljši domači pridelek, ki nadkriljuje vse inozemske specialitete v ukusu in učinku. (2023-34)  
Odlikovan je z zlato svetinjo v Parizu.  
Preskušali so ga: Prof. Dr. L. Rössler, ravnatelj Dr. E. Meissl, prof. B. Knapitsch.